

DEN NORSKE KIRKE

Bjørgvin biskop

dek 62

Kultur- og kirkedep.	
Saks.nr.	200800738 27.8.08
Kode	Ui-501 Beh.....

Det kongelige kultur- og kirkedepartement

Dato: 12.08.2008

Vår ref: 08/133-2 AARII

Deres ref: 2008/00738 K1A1bh

Høringsuttalelse - Styrket demokrati i Den norske kirke"

I ekspedisjon av 30.05.2008 har Kultur- og kirkedepartementet sendt innstillingen "Styrket demokrati i kirken" på høring.

Den 10. april 2008 inngikk alle de politiske partiene på Stortinget en avtale om det fremtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke. Avtalen hadde som premiss at det i løpet av 2011 skal være gjennomført en tilfredsstillende demokratireform som styrker den demokratiske legitimiteten til ulike organer i kirken.

Avtalepartene opplever det tydeligvis slik at de styringsorganene som nå har ansvar i kirken, er i underskudd på rettmessighet, de representerer ikke folket på en god nok måte. Skal Den norske kirken bli bevart som en åpen og inkluderende folkekirke, er den etter Departementets vurdering avhengig av tillit i den brede medlemsmassen (se innstillingen side 22).

Utredningens hovedanliggende er da etter min mening ikke først og fremst spørsmålet om demokrati i kirken. En burde kanskje heller tale om behovet for representativitet. Departementet "vurderer det slik at Den norske kirke allerede i dag har en helhetlig styringsstruktur som både i historisk og aktuelt perspektiv fremtrer som forholdsvis demokratisk"(se St.meld. 17, side 86).

Ettersom Den norske kirke er et trossamfunn med en bekjennelsesforpliktelse og et embete som det kalles og utpekes til på annen måte enn ved demokratiske valg, tror jeg det er klargjørende å sette navn på at det er den nødvendige "representasjon for et mangfold av ulike interesser og alternativer" en ønsker å sikre (se innstillingen side 43). Folk flest må kunne gjenkjenne sitt eget syn hos representanter i de besluttede organer. Folk må være trygg på at de nye styringsorganene vil ivareta det nødvendige engasjement for kirkens folkekirkelige karakter.

Jeg mener dette er et legitimt anliggende for kirkestrukturen vår. Kirken er skjult til stede i denne verden og troen kan gjenfinnes hos mange som er kirkeuvante og smugtroende. Også lavprofilerte døpte må kunne føle seg inkludert og regnet med.

Men dette er imidlertid bare halve saken. Kirken fremstår etter våre bekjennesskrifter først og fremst som samlingen av troende og bekjennende samlet rundt Ordet og sakramentene.

I et trossamfunn er det ikke så mye spørsmål etter ”mangfold av ulike interesser og alternativer”, men om troskap mot Guds overleverte ord slik kirkesamfunnet har forstått det. De som skal styre i en bekjennelseskirke (og det vil vi altså også være!) må ha kunnskap og kjennskap, slik at de kan finne en vei som gir sammenheng bakover og retning fremover og som har evne til å samle om en felles vei.

Hadde bispedømmeråd og Kirkemøte vært representantskap, så ville det være av største viktighet at flest mulig stemmer kunne høres. Men nå er det snakk om kirkens styringsorganer som skal søke oppslutning om en samlet og kvalifisert strategi.

På denne bakgrunnen blir det lite treffende å snakke om å styrke demokratiet ved å gi embetet (prester og biskoper) forholdsmessig færre plasser i bispedømmeråd og Kirkemøte. Det en gjør, er å styrke muligheten for meningsmangfold langs en folkedemokratisk linje. Det rettmessige krav som kirken har på det som i innstillingen er omtalt som ”organisasjonsdemokrati”(se s. 22), får i denne sammenhengen for liten vekt.

Konklusjonen på mine innledende bemerkninger er da at vi hadde trengt en helt annen grunnleggende drøfting av hva kirken egentlig er. Et i og for seg legitimt folkekirkelig anliggende kan få så stor vekt ved utvelgelsen av styringsorganer, at enda viktigere teologiske hensyn blir underbelyst.

Mitt syn på direkte valg preges av dette. Jeg var med i arbeidsgruppen som leverte innstillingen ”Samme kirke - ny ordning” i 2002 og gikk der inn for indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøte. Soknet er det grunnleggende organet i kirken, det er soknets representanter som bør velge overordnede styringsorganer.

Hvor store styringsorganene bør være, er etter min mening et hensiktsmessighetsspørsmål. Bispedømmeråd på 13 stemmeføre er i overkant store når rådet skal ha personalansvar og stå for utnevnelser.

Det må imidlertid ha skjedd en regnefeil på s. 44 i høringsheftet. Etter det nye kvotesystemet vil Bjørgvin få 12, ikke 13 representanter i bispedømmerådet. Ni pluss en lek kirkelig ansatt pluss prest pluss biskop.

Jeg har så langt resonnert overveiende prinsipielt. Det finnes en pragmatisk tilnærming til denne høringen som en også kan følge. Avtalepartene i Stortinget har klart å komme til enighet. Enkelte partier måtte ha en ”demokratireform” på plass for å kunne gå for forslaget. Det var så viktig at en kunne oppnå enighet, at da måtte alle ta og gi.

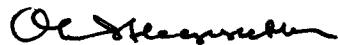
Arbeidsgruppen har på kort tid gjort en hederlig innsats for å vise hvordan behovet for større representativitet kan imøtekommes. På pragmatiske premisser støtter jeg at en går inn i en prøveordning som den som er foreslått. Jeg er positiv til en nyordning for tilsetting av proster og valg av biskoper. Preferansevalg synes å være et godt forslag, men det forutsetter at terskelen for å få med kandidater på listen ikke blir rent for lav. Det blir imidlertid en formidabel oppgave å få gjort kjent hva kandidatene står for. Økonomien må helt klart sikres, ellers kan det bli en ”skinndemokratisk reform” fordi folk ikke er tilstrekkelig orientert, men fanges av tabloide karakteristikk fra dem som får plass i media.

Når det gjelder valgordning, anbefaler jeg at en prøver indirekte valg til bispedømmeråd og direkte valg til tilleggsrepresentanter i Kirkemøtet.

Å ha valg til organer i Den norske kirke samtidig med og i nær tilknytning til offentlige valg, er jeg prinsipielt kritisk til. Hensynet til likestilling mellom kirkesamfunn og religioner, taler for at Den norske kirke skal være tilbakeholdende med å erobre "allmanns-arenaer". I praksis tror jeg også de har rett som hevder at det blir vanskelig å komme gjennom i media med stoff om kirkelige kandidater og valg, når omtrent alle sendere og mottakere er innstilt på de politiske valgene.

Det vil bli uhyre arbeidskrevende å få disse første valgene på skinner. Men vi er på rett spor når det gjelder et avklart forhold mellom staten og Den norske kirke. Det må vi glede oss over.

Med vennlig hilsen

Ole D. Hagesæther
biskop

